

Posudek na DP Kateřiny Slováčkové Postava vlkodlaka a její proměny v kontextu literární historie v období moderny a postmoderny

Školitel: prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

Práce byla vymezena v základní podobě jako práce, která se bude zabývat analýzou fenoménu specifické postavy, která je v některých svých základních rysech konstitutivní pro určitou oblast jevů, které charakterizují moderní a postmoderní literaturu a z tohoto důvodu nachází v těchto etapách vývoje literatury své jedinečné a současně variantní funkční využití. Součástí zadání bylo rovněž, že vlkodlak bude zkoumán jako znak (tedy jako postava pod úhlem pohledu sémiotiky). Hypotézou pak bylo, že v důsledku tohoto přístupu budeme v práci schopni určit dvojí vývojový kontext, který tato specifická figura má schopnost re-konstruovat.

Už první obhajoba práce ukázala, že autorka rezignovala na zadání a modifikovala si jej jako historický vývoj postavy vlkodlaka v evropské literatuře – což byl úkol pro charakter DP nesplnitelný. Komise proto autorce doporučila vrátit se k původnímu zadání a výrazně posílit analytický vhled a vlastní přístup k tématu. Předložená práce dokládá, že tato výzva byla oslyšena.

V úvodu práce autorka děkuje školiteli za cenné rady a volnou ruku při psaní práce. Ani jedno z obou není na místě. Jednak měl školitel možnost udělit autorce několik rad pouze v okamžiku zadání a při první obhajobě a jednak skutečnost, že autorka měla volnou ruku pro psaní, negativně poznamenává charakter a úroveň textu. Je však plné právo diplomantky spolehnout se na vlastní píli, a toto rozhodnutí tedy není součástí mého hodnocení.

Na naléhání komise při prvních obhajobách autorka rozšiřuje svoji práci o reflexi teoretického přístupu a to tak, že na základě sekundární literatury (značně omezené) vyloží některá náhodná pravidla pro analýzu fikčních textů v kontextu narativní sémantiky a v jakémsi ptačím nadhledu nastíní vývoj teorie postavy od Proppa, Forstera, Greimasse, Bremonda.....po Doležela (což už vzhledem k rozsahu, který je této části věnován napovídá, jak povrchní tento přístup musí být). Vzápětí dojde k osvětlení některých principů Doleželovy sémantiky (opět na velmi krátkém prostoru) a sémantiky Nancy Traillové s lapidárním shrnutím: Podíváme-li se na vývoj fantastické literatury, zjistíme, že určité typy modů se mění a s nimi i role a funkce vlkodlaka.

Mezi teoretickou (metodologickou) částí a částí analytickou (?) chybí sebemenší vztah a zdánlivě zvolená metoda nenachází své funkční opodstatnění v dalších částech textu

V následující části (kap. třetí a čtvrtá) autorka nabídne historický vhled na literaturu spojenou postavou vlkodlaka od starověku na konec středověku (rozsah dohromady 5 s.) a v kapitole páté už přikročí k vlastnímu tématu práce. Kapitola je nazvána Moderní vlkodlaci a její obsah ukazuje, že autorka nechápe pojem moderní jako pojem odkazující k literárnímu modernismu. Tento nedostatek – pojmenovat základní principy a způsoby výstavby modernistického textu pak znemožňuje, aby postava moderního vlkodlaka mohla být analyzována v kontextu historického vývoje literatury.

Kapitoly 1-4 lze označit jako nepůvodní, které se musí spoléhat na sekundární literaturu a činí tak ve značně redukované podobě a výsledkem je neúplný a nejasný výčet děl či autorit.

Kapitola pátá, která si vytkla za cíl přiblížit postavu v literatuře moderny, je omezena na výčet několika děl a převyprávění jejich obsahů. Chybí přístup analytický a interpretační.

Kapitola šestá, sledující totéž v poli literatury postmoderní, trpí stejnými nedostatky.

Tomu odpovídá i závěr, jenž je opět jen výčtem anotací k jednotlivým beletristickým textům.

Práce v této podobě **nevyhovuje** požadované úrovni diplomových prací.

K základním otázkám, které zůstávají – a měly by být zodpovězeny – patří:

- 1) Jaké jsou základní principy modernistického textu a moderního myšlení, které určují variantní podobu postavy v literatuře konce devatenáctého a první poloviny dvacátého století a které konvenují funkčnímu použití této specifické postavy v modernistických textech?
- 2) Jaké jsou základní principy postmoderního textu a moderního myšlení, které určují variantní podobu postavy v literatuře druhé poloviny dvacátého století a které konvenují funkčnímu použití této specifické postavy v postmoderních textech?
- 3) Jak by měla vypadat práce, která funkčně využije vlastní metodologické zakotvení do Heterocosmica Lubomíra Doležela?
- 4) Jak by měl vypadat přístup, který respektuje specifikum postavy na pozadí žánrového určení a na pozadí vertikálního modelu literatury – a co by bylo lze z tohoto přístupu (z takto položené otázky) získat?